

نقش دارو و داروسازان در نظام ارجاع و پزشکی خانواده

سازمان جهانی بهداشت برنامه پزشکی خانواده را مبنایی برای بهبود کیفیت و برابری در سیستم مراقبت‌های بهداشتی در نظر می‌گیرد؛ به همین دلیل در دهه‌های اخیر، این برنامه به یکی از مهمترین اقدامات در جهت توسعه نظام سلامت تبدیل شده است. نقش داروسازان بعنوان در دسترس‌ترین عضو تیم خدمات سلامت، در بهینه‌سازی ارجاع بیماران، انکارناپذیر است. افراد جامعه، داروساز را در بسیاری از موارد قابل اعتماد دانسته و ترجیح می‌دهند برای رفع مشکلات بهداشتی-درمانی خود به وی مراجعه کنند.

با توجه به ارتباط داروساز با بیمار در داروخانه، داروساز با شرح حال‌گیری، طرح سوالات مناسب و دسترسی به نسخه‌های دارویی می‌تواند نقش بسزایی را در ارجاع صحیح بیماران ایفا کند. برخی از مواردی که داروساز بیمار را به پزشک ارجاع می‌دهد، به شرح زیر است:

- بهینه‌کردن درمان بیماری‌های مزمن (مانند دیابت، فشار خون بالا، چربی خون، درد، آرتروز)
- مصرف همزمان چندین دارو با تداخل احتمالی
- خطر بالای عوارض جانبی
- سابقه اخیر بستری شدن در بیمارستان (به منظور بررسی نیاز به تغییر دارودرمانی)
- عدم پایبندی به مصرف دارو به دلایلی از جمله: هزینه بالای دارو، سالمندی، افسردگی، نداشتن علائم آشکار، ترس و عدم اعتماد، سوء برداشت از منظور پزشک و ..
- نیاز به کاهش دوز یا تغییر دارو

داروسازان با ایفای نقش خود در نظام ارجاع قادرند:

- از شیوع و بروز بیماری‌ها و شدت عوارض بکاهند.
- علائم اصلی مربوط به بیماری‌های بدخیم را شناسایی کرده و بیمار را به موقع به پزشک ارجاع بدهد.
- عوارض جانبی داروها را تشخیص و در مورد تعدیل مقدار مصرف یا ارجاع بیمار به پزشک، وی را راهنمایی کند.
- عوارض جانبی نادر و جدید داروها را شناسایی و به مراکز مربوطه اطلاع‌رسانی کنند.
- عدم موفقیت دارودرمانی یا پیشرفت روند بیماری را تشخیص دهند.
- نگرانی بیمار را در مورد مشکلات جزئی سلامت و علائم بی‌اهمیت کاهش دهند.
- خطاهای دارویی احتمالی پزشکان را شناسایی و برای تصحیح آنها با پزشک تماس گرفته یا بیمار را ارجاع دهند.
- هزینه‌های درمان را ارزیابی و ارزان‌ترین شیوه درمان را به بیمار و پزشک معرفی کنند.
- تداخلات دارو-دارو، دارو-غذا، دارو-تست آزمایشگاهی را شناسایی و در کاهش عوارض مرتبط به پزشک و بیمار کمک کنند.

نقش داروسازان بعنوان حلقه‌ی مهمی از زنجیره‌ی سلامت بر کسی پوشیده نیست و ایفای این نقش نیازمند مهارت داروساز در شناخت علائم و جمع‌آوری مناسب اطلاعات است.